

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Grzegorzczak

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku „E.” Spółki Akcyjnej w W.
przy uczestnictwie „E.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o wpis,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 22 czerwca 2018 r.,
zażalenia uczestnika postępowania
na postanowienie Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 2 lutego 2018 r., sygn. akt III Ca (...), III WSC (...)

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w
orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 2 lutego 2018 r. Sąd Okręgowy w Ł. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika od postanowienia tego Sądu z 19 października 2017 r., oddalającego jego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Ł. z 30 czerwca 2017 r., utrzymującego w mocy wpis dokonany 25 kwietnia 2017 r. przez referendarza sądowego w dziale IV księgi wieczystej o przysługującym wnioskodawcy roszczeniu o ustanowienie hipotek umownych łącznych w celu zabezpieczenia roszczeń przysługujących wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy stwierdził, że skarga kasacyjna w niniejszej sprawie jest niedopuszczalna, bowiem zaskarżone postanowienie nie jest postanowieniem co do istoty sprawy w rozumieniu art. 519¹ § 1 k.p.c., a wpis w dziale III księgi wieczystej roszczenia o ustanowienie hipoteki nie ma charakteru ostatecznego.

W zażaleniu na postanowienie z 2 lutego 2018 r. uczestnik zarzucił, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 519¹ § 1 k.p.c. oraz art. 16 ustawy z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn. Dz.U. 2017 r. poz. 1007, dalej: „u.k.w.h.”) oraz wnosił o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego skarga kasacyjna przysługuje między innymi od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy, kończącego postępowanie w sprawie. Ocena trafności zaskarżonego postanowienia wymaga zajęcia stanowiska wobec kwestii, czy postanowienie Sądu Okręgowego w Ł. z 19 października 2017 r., od którego wniesiona została skarga kasacyjna, jest postanowieniem co do istoty kończącym postępowanie, przy założeniu, że do kategorii spraw z zakresu prawa rzeczowego (dział III, rozdział 6 księgi drugiej k.p.c.) należą sprawy rozpoznawane w postępowaniu nieprocesowym wieczystoksięgowym.

W postanowieniu z 29 czerwca 2004 r., II CK 541/03 (OSNC 2005, nr 6, poz. 112), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że „istotę sprawy” w postępowaniu wieczystoksięgowym określają przesłanki materialnoprawne wniosku o wpis, taka bowiem postać orzeczeń jest właściwa rozstrzygnięciu o zasadności żądania wnioskodawcy domagającego się udzielenia ochrony prawnej przez potwierdzenie jego praw rzeczowych (wpisy w dziale II), ukonstytuowania ich, jeżeli przepis takiego wpisu wymaga (wpisy w dziale II albo IV) lub wzmocnienia skuteczności praw osobistych i roszczeń (wpisy w dziale III, wymienione w art. 16 u.k.w.h. i w innych ustawach). Rozstrzygnięciem co do istoty sprawy nie są natomiast wpisy ostrzeżeń i wzmianek o charakterze wpadkowym, zabezpieczające prawidłowy tok postępowania wieczystoksięgowego lub innego albo zabezpieczające skuteczność ewentualnego orzeczenia.

Ujawnienie w księdze wieczystej roszczenia stosownie do art. 16 u.k.w.h. nie prowadzi wprawdzie do zmiany ujawnionych w księdze wieczystej praw podmiotowych, nie stanowi przeszkody do wpisu prawa własności na rzecz osoby trzeciej ani nie ogranicza właściciela nieruchomości w rozporządzaniu nią, a więc pełni tylko rolę swoistego zabezpieczenia tego ujawnianego roszczenia, ale tego rodzaju zabezpieczenie roszczenia przez wpis ma charakter materialnoprawny, ponieważ kreuje stosunek prawny między uprawnionym przez wpis a każdorazowym właścicielem nieruchomości. Dlatego wniosek o wpis roszczenia zmierza do ochrony prawa obligacyjnego lub osobistego, wpływa na skutki rozporządzenia nieruchomością, a rozstrzygnięcie w tym przedmiocie należy do istoty sprawy w rozumieniu art. 519 § 1 k.p.c. (por. też postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2009 r., I CZ 72/09 (nieopubl.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

jw